

gro-up

kinderopvang

Pedagogisch deelbeleid

Groeistap 1

Baby en dreumes

(tot 2 jaar)

Groepad

Groeistap 1
(baby-dreumes):
-6 maanden tot 2 jaar

Doel 1: Het in een veilige en gezonde
omgeving bieden van emotionele
veiligheid aan kinderen

Doel 2: Het bevorderen
van de persoonlijke
competentie

Doel 3: Het bevorderen
van de sociale
competentie

Doel 4: De socialisatie van kinderen
door overdracht van algemeen
aanvaarde waarden en normen

Groeipad

gro-up is actief op het gehele groeipad van een kind (van zes maanden voor de geboorte tot aan zelfstandigheid).

Het groeipad van elk kind bestaat uit zes groeistappen, te beginnen bij zes maanden voor de geboorte.

Groeistappen

- -6m tot 2 jaar (baby-dreumes)
- 2 tot 6 jaar (peuter-kleuter)
- 6 tot 10 jaar (schoolkind)
- 10 tot 14 jaar ((pré-)puber)
- 14 tot 20 jaar (adolescent)
- 20 tot zelfstandigheid ((jong-)volwassene)

We beschrijven in dit pedagogisch deelbeleid eerst de ontwikkeling van een kind binnen de groeistap. Daarna volgt een uitwerking van de vier pedagogische doelen vanuit de Wet Kinderopvang.

Groeistap 1 (baby-dreumes): -6 maanden tot 2 jaar

In de eerste duizend dagen (van bevruchting tot 2 jaar) wordt de basis gelegd voor een gezonde toekomst. Vitale levensfuncties worden ontwikkeld en de hersenontwikkeling verloopt ontzettend snel. Een goede balans tussen uitdaging en structuur, tussen actie en rust vormt het uitgangspunt. Hier wordt de basis voor een veilige hechting gelegd; het opbouwen van een vertrouwensband met de mensen om zich heen. Een kind heeft veilige en vertrouwde volwassenen nodig in een voorspelbare omgeving. Dit is belangrijk voor het kunnen aangaan van relaties in het verdere leven.

Baby

Baby's zijn volledig afhankelijk van anderen. Om zich goed te kunnen ontwikkelen, hebben baby's vooral liefde, verzorging, veiligheid en vrije bewegingsruimte nodig. In contact met de omgeving zoeken baby's naar vaste structuren.

Voorspelbaarheid geeft een gevoel van veiligheid en rust. Vanaf ongeveer zes maanden kunnen baby's de eerste tekenen laten zien van verlatingsangst. Dat ontstaat wanneer baby's 'weten' dat ze een eigen persoon zijn en nog niet begrijpen dat iets wat weg is, weer terug kan komen.

Dreumes

Vanaf één jaar hebben we het over dreumesen. Dreumesen leren lopen waardoor hun wereld snel groter wordt. Ze doen nieuwe ervaringen op en de interesses en mogelijkheden op allerlei ontwikkelingsgebieden breiden uit. Dreumesen hebben ruimte nodig om te experimenteren, verplaatsen en te verzamelen. Ze ontwikkelen daarbij een eigen wil, eigen gevoelens. Ze willen en kunnen steeds meer zelf doen. En ook de taalontwikkeling gaat hard.

Ontwikkelingstaken	Onze rol
> Taalontwikkeling (spraak- en taalvaardigheden) > Veilige hechting; > Lichaamsbeheersing > Ontdekken & spelen > Autonomie en individuatie (ervan bewust zijn dat je een eigen persoon bent)	> We moedigen ouders aan contact te maken met de pasgeborene > We signaleren wanneer ouders hier extra ondersteuning bij kunnen gebruiken > We signaleren en interpreteren de gehechtheidssignalen die het kind afgeeft > We reageren sensitief en responsief op de signalen, gevoelens en het gedrag van het kind > We zijn beschikbaar, betrokken en stimulerend > We bieden rust, structuur, veiligheid en vrije bewegingsruimte > We geven ruimte en ondersteuning voor autonomie en exploratie > We spelen en praten met het kind > We geven individuele aandacht aan het kind > We begeleiden en stimuleren op een positieve manier interacties tussen kinderen > We koesteren, observeren, begeleiden en verrijken het spel van kinderen > We doen gedrag voor en benoemen gevoelens, verlangens en verwachtingen (mentaliseren)

Hoe werken wij op onze locaties aan de pedagogische doelen binnen groeistap 1?

Doel 1: Het in een veilige en gezonde omgeving bieden van emotionele veiligheid aan kinderen

Wij gaan op een sensitieve en responsieve manier met baby's en dreumesen om. We tonen respect voor de autonomie van baby's en dreumesen. En stellen grenzen aan en bieden structuur voor het gedrag van baby's en dreumesen, zodat zij zich emotioneel veilig en geborgen kunnen voelen.

- Om de overgang van thuis naar het kinderdagverblijf zo soepel mogelijk te laten verlopen, geven wij kinderen de ruimte om te wennen. Wenafspraken worden aangepast aan de behoefte van het kind, in samenwerking met de ouders.
- Wij bouwen bewust, en stap voor stap, aan een (hechtings)relatie met het kind. Wij zorgen voor voldoende tijd en ruimte voor individuele aandacht.
- Wij zorgen voor een gevoel van veiligheid en geborgenheid.
- Wij bieden ondersteuning bij het ontdekken van de wereld.
- We zorgen voor zoveel mogelijk rust op de groep.
- Wij laten op een positieve manier merken dat wij betrokken zijn bij wat de baby en dreumes doet of ervaart. Dit doen wij door interesse te tonen, aan te moedigen, te troosten of complimenten te geven.
- Je doet wat je zegt en je zegt wat je doet. Dit draagt bij aan een gevoel van emotionele veiligheid.
- Wij zetten verbale- en non-verbale communicatie in.
- We praten veel op een plezierige toon met de kinderen, zowel bij routines als in spel. Ook non-verbaal en passend bij de leeftijdsgroep.
- We praten met de baby en dreumes en niet tegen de baby en dreumes.
- We passen lichaamshouding aan (op ooghoogte praten, door de knieën gaan bij speelsituaties).
- Wij luisteren naar baby's en dreumesen en reageren op hun geluiden, woorden en lichaamstaal.
- We erkennen gevoelens en geven ruimte om te kijken naar mogelijkheden of oplossingen. Dat kan goed door letterlijk te vragen: 'Voel je je zo verdrietig?'. Elk kind vraagt om een andere aanpak.
- We kondigen overgangsmomenten aan door te benoemen wat er gaat gebeuren.
- Wachtperiodes bij overgangsmomenten zijn kort (minder dan 3 minuten) en hebben bij voorkeur een waardevolle invulling.
- Wij zijn ons bewust van onze belangrijke rol om nabij jonge kinderen te zijn. Dit doen we onder andere door bij hen op de grond te zitten.
- Bij baby's en dreumesen zorgen wij voor een overdracht van 'arm tot arm': van de arm van een pedagogisch medewerker naar de arm van een ouder en andersom. In overleg met de ouder, en voortkomend uit de behoefte van de baby, kan hiervan worden afgeweken.
- Huilen is een signaal dat er iets aan de hand is. Wij reageren altijd. Dit doen we in de vorm van troost, een luisterend oor of een andere actie.
- De verzorgingsmomenten (verschonen, toiletgang, eten en slapen) zijn aandachtvolle rituelen met structuur en voorspelbaarheid.
- Wij respecteren de autonomie (behoefte, voorkeuren, temperament) van de baby en dreumes. We passen het dagprogramma, de activiteiten, het spelaanbod en de dagelijkse routines aan.
- We geven baby's en dreumesen zoveel mogelijk inbreng in verschillende situaties (verschonen, eten, spelen).
- We zijn alert op signalen van eventuele vermoeidheid van de baby en dreumes.
- Wij hebben een geordend (voor kinderen duidelijk zichtbaar) dagritme. Bestaande uit grote, en kleine groepsmomenten, vrij spel en georganiseerd spel, binnen en buiten.
- Wij storen de baby en dreumes niet onnodig in hun spel.
- De inrichting van de speelplekken is zodanig dat de dreumes zelf speelgoed kan uitzoeken, pakken en weer opruimen.
- Om de overgang naar een andere groep zo soepel mogelijk te laten verlopen, wordt het wenproces zorgvuldig gemonitord.

Doel 2: Het bevorderen van de persoonlijke competentie

Baby's en dreumesen worden spelenderwijs uitgedaagd in de ontwikkeling van hun motorische vaardigheden, cognitieve vaardigheden, taalvaardigheden en creatieve vaardigheden. Zodat wij hen de gelegenheid geven steeds zelfstandiger te functioneren in een veranderende omgeving.

- We volgen voor baby's zoveel mogelijk het dagritme van thuis.
- Het geven van een fles is een intiem één-op-één-moment. Baby's worden op schoot gevoed tot ze zelfstandig kunnen eten.
- Wij geven baby's en dreumesen de tijd en ruimte om eten en drinken te ontdekken en te ervaren. Als kinderen goed zelfstandig (los) kunnen zitten, mogen ze korte periodes in een kinderstoel.
- Wij leren baby's en dreumesen naarmate ze ouder worden, steeds meer mee te doen met het dagritme en de bijbehorende rituelen.
- Wij zijn geduldig en geven baby's en dreumesen de tijd om te reageren. Wij doen moeite om te begrijpen wat een kind bedoelt als het dit nog niet zo goed duidelijk kan maken.
- Wij koesteren het spel van baby's en dreumesen, we observeren, begeleiden en verrijken het spel. We zijn ons bewust van de belangrijke rol van spelen voor de totale ontwikkeling.
- Het spel van baby's en dreumesen wordt gerespecteerd en alleen verstoord als we daarvoor een bewuste keuze hebben gemaakt (bijvoorbeeld om het spel te verrijken, of omdat een kind zichzelf of een ander pijn kan doen).
- Wij bieden kinderen een mooie balans tussen uitdaging en herhaling. Herhaling biedt oefening, verfijning van vaardigheden, rust en het gevoel van: "ik kan het". Uitdaging geeft de baby en dreumes de kans steeds een stapje verder te komen.
- Wij bieden baby's en dreumesen mogelijkheden om intellectuele vaardigheden te ontwikkelen, zoals ordenen, onthouden en redeneren.
- Wij bieden een taalrijke omgeving. Praten, zingen en lezen met baby's en dreumesen betekent ook het inwijden van het kind in de wereld van woorden, zinnen en alle mogelijkheden die taal biedt. Wij leggen geen druk op het kind bij het stimuleren van de taalontwikkeling.
- We ondersteunen de taalontwikkeling met prentenboeken, foto's, vertelplaten, gebaren, dagritmekaarten en voorwerpen. Er worden liedjes gezongen, rijmpjes opgezegd en we doen taalspelletjes.
- Wij bieden voor alle ontwikkelingsgebieden spelmaterialen aan. Wij doen dit op een geordende manier, voor de baby's in de (grond) box, voor de dreumesen in de hoeken/ op speelkleden.
- Wij nemen een vrije bewegingsontwikkeling als uitgangspunt. Baby's worden niet te spelen gelegd in wipstoelen. Ze mogen op een stoeltje zitten wanneer ze zelf kunnen gaan zitten.
- De jongste baby's worden in de box te spelen gelegd met bij de ontwikkelingsfase passende materialen. Het aanbod is gevarieerd en nodigt uit tot ontwikkelen (handmotoriek, zintuiglijk). Kinderen kunnen spelmateriaal pakken en weer loslaten, zodat ze zelf de keuze hebben om met iets te spelen.
- Wanneer een kind gaat rollen zorgen wij ervoor dat de bewegingsruimte groter wordt, zodat het kind uitgedaagd wordt te oefenen met rollen, tijgeren en kruipen. Bij voorkeur spelen zij in een grondbox, een afgezette plek in de groep met een stevige ondergrond. Dit bevordert diepgaand, geconcentreerd spel.
- Wij zorgen voor voldoende ruimte om te kunnen lopen en mogelijkheden om te klimmen en klauteren.
- Er zijn levensechte en kosteloze materialen aanwezig waar baby's en dreumesen naar hartenlust mee kunnen spelen.
- Het opbergen/opruimen van het spelmateriaal is voor de dreumes inzichtelijk. Door middel van foto's/plaatjes is het voor hen duidelijk wat er in de bakken zit. Zo kunnen zij zelf een keuze maken waar zij mee willen spelen.
- We maken ruimte en tijd voor nieuwe, leuke, spontane situaties die kansen bieden voor een gesprek en leermomenten.
- We nemen baby's en dreumesen zoveel mogelijk mee naar buiten. Waar zij de seizoenen kunnen ervaren en nieuwe spelaanleidingen tegenkomen.

Doel 3: Het bevorderen van de sociale competentie

Baby's en dreumesen worden begeleid in hun interacties. Waarbij we hen spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden bijbrengen, zodat wij hen in staat stellen steeds zelfstandiger relaties met anderen op te bouwen en te onderhouden.

- Wij kijken en luisteren goed en zijn zo in staat op de juiste manier te reageren, een baby te ondersteunen en uit te dagen. Dit doen wij door bewust te praten, uit te leggen en te luisteren. Wij vertellen wat wij doen en zien, daarna wachten wij op een reactie van het kind.
- Bij baby's en jonge kinderen vertragen wij het tempo van interactie. Zo kunnen ze goed volgen wat er gebeurt en tijd krijgen zelf te reageren.
- Binnen de interactie is het initiatief van het kind essentieel. Wij reageren betrokken en positief op deze initiatieven van kinderen.
- Wij zorgen voor een prettige sfeer op de groep. Wij helpen baby's en dreumesen om zich veilig te voelen bij elkaar en om positieve relaties op te bouwen. Dit doen wij door positieve aandacht voor alle kinderen te hebben.
- Wij noemen de kinderen bij hun voornaam en leren hen spelenderwijs oog te hebben voor elkaar.
- We creëren bewust momenten waarop kinderen elkaar ontmoeten in hun spel.
- Wij zorgen dat zij elkaar goed kunnen zien, bij baby's bijvoorbeeld door hen regelmatig bij elkaar in de buurt te leggen.
- Wij benoemen de onderlinge betrokkenheid tussen kinderen. En weten deze te vergroten door hen spelenderwijs te leren oog te hebben voor elkaar. Bijvoorbeeld 'Hé, Melvin heeft zijn sokken uitgedaan, zien jullie dat?'.
- We benutten emotievolle (spannende, verdrietige of blijde) momenten om kinderen te leren emoties te delen en deze te verwoorden. Kinderen leren elkaars emoties kennen en herkennen.
- Door rituelen, regels, vieringen en samenspel ontstaat een gevoel van gezamenlijkheid. Zo dragen wij zorg voor een groepsgevoel.
- Wij zijn op de groep dicht bij de kinderen aanwezig, door bijvoorbeeld veel op de grond bij de kinderen te zitten.
- Wij ondersteunen waar nodig bij het voorkomen en oplossen van botsingen/conflicten ('Ik leg jullie uit elkaar, want je wil graag met haar haren spelen. Maar dat doet pijn, zie je dat? Dan gaat ze huilen.'). Hierbij gaan we uit van de competentie van het kind en de eigen ervaringen die kinderen nodig hebben om hun sociale competentie te ontwikkelen. Wij nemen daar de rol van bemiddelaar in. Hierbij hanteren we de drie O's: Oog voor de ander, Oplossingen bedenken en Opnieuw vrienden worden.

Doel 4: De socialisatie van kinderen door overdracht van algemeen aanvaarde waarden en normen

We stimuleren baby's en dreumesen om op een open manier kennis te maken met de algemeen aanvaarde waarden en normen in de samenleving, met het oog op een respectvolle omgang met anderen en een actieve participatie in de maatschappij.

Waarden zijn abstracte voorstellingen van wat mensen in een samenleving of groepering als goed of juist beschouwen (bijvoorbeeld respect hebben voor kinderen). Normen zijn de verwachtingen ten aanzien van gedrag die voortvloeien uit de waarden. Een norm is een concrete richtlijn voor gedrag (bijvoorbeeld wij luisteren naar kinderen). Al in de groep begint de overdracht van waarden en normen.

- Door kinderen te laten zien hoe we met elkaar omgaan, leren kinderen. De waarden en normen die we hanteren 'leven we dus voor' (voorbeeldfunctie).
- Wij gaan op een prettige en respectvolle manier met elkaar om. Wij luisteren naar elkaar en houden rekening met elkaar.
- Wij respecteren de eigenheid en gevoelens van iedere baby en dreumes. Wij leren kinderen stap voor stap hun emoties te reguleren door hen te helpen emoties te herkennen. Gevoelens als teleurstelling, boosheid en verdriet worden nog door elkaar gehaald. Wij tonen begrip, benoemen emoties en praten erover.

- Wij hebben kennis van de morele ontwikkeling. In deze fase kunnen kinderen nog niet goed bedenken waarom iets goed of kwaad is. Wij geven een bij de leeftijd passende uitleg over waarom iets wel of niet kan.
- Wij hebben respect voor de omgeving en de natuur.
- We zijn in staat negatief gedrag van een kind te duiden en hier adequaat mee om te gaan (negeren, laten zien hoe het anders kan (positief gedrag), afleiden).
- Wij helpen baby's en dreumesen bij het ontdekken van, en leren omgaan met grenzen.
- Wij zien het als een uitdaging om binnen de groep ruimte te geven aan de verschillende persoonlijkheden. Baby's en dreumesen maken kennis met een variatie aan grote en kleine mensen. Zij ervaren dat er verschillen en overeenkomsten zijn. We laten hen zien hoe mooi het is dat we allemaal verschillend zijn. Dat is juist heel waardevol én geeft kleur aan de groep.
- We hebben respect voor elkaar en helpen elkaar. We vinden het belangrijk dat we goede omgangsvormen hanteren. Ook 'dank je wel' zeggen en groeten bij binnenkomst horen erbij.
- Wij praten in het bijzijn van de kinderen met de kinderen en niet over de kinderen.
- Wij ronden een communicatiemoment met een kind goed af.

